

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczá u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 21.

Önértzet.

Pár nap előtt az összes lapok megemlékeztek arról az incidensről, mely a szabadelvű pártkörben folyt le amiatt, hogy személyi indokból kétoszlopos tagja a kormánypártnak kimaradt az igazságügyi bizottsági kandidátusok közül.

Némely túl naiv lap még zugolódásról is beszélt, sőt forrongásról is, ami esetleg súlyos bonyodalmaknak lesz a csirája.

Az egész lázadás pedig két ember felszólalásából állott. Kik mellett dongó kart képezett egy pár mameluk és a két felszólaló is csak azon próbált megütközni, hogy miért hagyta ki a miniszter ur azt a két embert a kandidáltak közül.

Hanem az, hogy a miniszter kandidál a bizottságnak, nem a bizottság a miniszternek, ez ellen a semmibe vevő ukáz rendszer ellen dehogyan is jutott eszébe felszólalni akár kinek.

Tegnap esett meg a szavazás és a megválasztottakat kihirdette az elnök. Kihirdethette volna szavazás előtt is, mert természetesen a miniszteri leirat szerint esett meg a szavazás, de hát ez a forma és a formát még ma megtartják.

A szavazásban azért mégis van tanúság. A bizottsági tagságra Chorin kapott 34 szavazatot és ebből 28 szavazat ellenzéki volt. Hol van a két felszólaló

és a dongó kar? Össze olvadt 6 emberré és a nagy lázadás e szavazásban kitombolta magát.

Igazán alig van szomorubb kép, mint a mi parlamentünk.

A régi híres ellenzék már régóta ketté szakadt, pedig úgy össze olvadt a választás óta, hogy egynek is kicsi, kétőnek pedig semmi. Most ujabban ismét szét szakadt a Kossuth-frakció, a naivok és praktikusok pártjára. Az előbbihez tartoznak azok, akik hiszik is amit mondanak, a másikhoz, akik hasznát tudják venni annak, amit maguk sem hisznek. Az egyik obstrukciót kezd, a másik leszerel, az egyik küzd a korrupció ellen, a másik ennek köszönheti bennmaradását a házban. A vezérek pedig hiányoznak, vagy ott hagyták a pártot.

Hogyan várhatnánk ettől a párttól ilyen viszonyok között önértzetes, egyöntetű eljárást, mely lehetlenné tenné az omnipotenciát.

A kormánypárt egy nagy móles, össze kapkodva mindenféle tuczat emberekből, kik a kormány kegyelméből lettek semmiből valamivé, s a kormánytól függ, hogy ismét semmivé legyenek. Itt fenn áll az a parlamenti abszurdum, hogy a kormány tart fenn a maga számára egy pártot, nem a párt teremti a kormányt. Az ügyek menetében pedig ez az abszurdum húzódik végig.

A kormány tartja fenn a pártot, tehát a kormány proskribál a pártot, a párt a kormánytól függ léteben, tehát a párt engedelmeskedik a kormánynak, lét okának.

Önértzetről, magasabb szempontokról mit beszéljünk?

Önértzet nélkül pedig lehetetlen ideálokért, elvekért küzdeni.

Sokszor hangoztatják a lapok, hogy a kormánypártnak ezen, vagy azon kérdésnél ki fog ütni a szakadás, hogy a kormánypártnak erős nézeteltérések merültek fel, hogy a párt ebbe, vagy abba a dologba nem fog belemenni.

Nos a mostani választások megmutatták, hogy mi a szabadelvű párt önértzete. Megláttuk, hogy ha lázong a párt, mit jelent ez a lázongás. Láttuk, hogy ha mélyen megsértik a pártot, ha kétoszlopos tagját egyszerűen skarba teszik, milyen elégtételt vesz a párt, sőt milyen elégtételt kérnek a mellőzött megsértett tagok. Semmit és ismét csak semmit.

A párt szavaz úgy amint követeli a parancsolat, a megsértettek jó tréfának tartják a sértést és hallgatnak, marad pedig minden a régiekben.

Hozzá vagyunk már szokva a kancukához és ha nem minket sujt, nem törődünk vele, ha pedig a mi hátunkon püfög, akkor jobbnak látjuk hallgatni róla.

Igy nőnek fel a zsarnokok nyakunkra, saját szolgátságunk miatt.

Hanem ilyen viszonyok között kár a formát fenntartani, különösen, ha a forma milliókba kerül. A rendeletekkel való kormányzás kényelmes, miért nem hozza be Bánffy?

A szabadelvű párt zugna tán, — de megszavazná biztosan.

P-y.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Csalódások.

Regény 5 kötetben.

Írta: Mendelényi Béla.

Első kötet.

Torony magas házak, szűk udvarok. Világos, por, füst, láрма, — villany és beteges napfény.

Az anya örül, hogy szépsége ismét vissza tér; az apa szintén, hogy neve — legalább egyelőre — nem hal ki.

S a gyermek, az újszülött, a legújabb rendszerű bölcsőben fekszik. Mizeg-mozog, gyámoltalanul kapkod. Örül az életnek, pedig nincs oka rá.

Ez az otthon. Otthon? Mi az? Az anya itt, az apa ott. Helyettesíti őket a dada, meg egy tűzérkáplár. Csoda-e, ha a gyermek kipotytyanik a bölcsőből és megüti magát, de nagyon?

Ennek folyománya többrendbeli orvosi konzultálás, — részvéltáogatások a boldogtalan anyánál és az a tény, hogy a gyermek színtelen, csenevész, meg hogy nem igen tud erőre kapni.

No de majd falun, a nagybácsiéknál jobbra fordul minden. Addig is segít vas-szörp, meg a csukamáj olaj.

Második kötet.

A gyerek immár 6-ik életévét töltötte be. Milyen nagy, milyen okos. Milyen komoly. Szinte

csoda. Az orvos ugyan eleget mondogatja, hogy így nem jól van, úgy nem jól van.

Badarság! Csak nem küldhetik ki a Városligetbe, hogy ott mezitláb futkározzon. Ki tanulna akkor helyette. Három nevelője is van. S mennyi dolga: zongora, francia, német, angol, táncz és okszerű svéd tornázás, illem és modor-tan.

Mi lesz ebből a gyermekből, ha felnő?
Mi?

Harmadik kötet.

— Mikor leszel már egyszer komolyabb?
— Én?

— No, igen. A középiskolákon keresztül huztalak. Meg van az érettségid. Mi akarsz hát lenni?

— Mi?

— Légy orvos!

— Öt évig tanulni — sok.

— Vagy jogász.

— Nem nekem való.

— Vagy hát hivatalnok; a kultuszminisztériumban majd találod valami . . .

— B-amber nem leszek.

— Mi akarsz hát lenni?

— Hm!

— Légy hát katona.

— Nem bánom.

— Menj a lovassághoz. Ha okoskodnának, majd szólak az ezredesnek. Jó ismerősöm, hát be is vetet. Havonként adok 80 forintot. Elég lesz zsebpénzre?

— Mit tudom én azt?

— Hanem, te, élj kissé szolidabban; mert hát ez bolondság, a mit te véghez viszesz.

— Jó, jó.

Negyedik kötet.

Sűrű szivarfüst. Ernyős lámpák. Zöld terítés asztalok, Nyomasztó csend. Csak a kártya csattog. De az is olyan elegánsan. Meg az ideoda tolt papír és ezüst pénz susog-zörög; de az is oly diskretül.

Fojtott hangon hallatszik néha: — 50 pengő a pirosra. — 150 a makkra. — No, ez elment, — Bandikám, nincs nálad vagy 100 pengő? — — — —

A gyerek nyer. Sokat nyer, szinte babonás szerencséje van. Nagy halomban áll előtte a bankó és ő mégis nyugodt. A keze sem rezket, mikor oszt.

Reggel 6 óra.

— No, még egy mestert.

— Jól van.

Elkeseredett, dühös, utolsó tételek. Áll az egész makao-bank.

— 6 meg — — — 5 — — — fuccs.

Mindene oda.

Nem tesz semmit.

Másnap más a kép.

Oszlik az orfeum-publikum. Vége az előadásnak. Csak az arany ifjuság meg a művésznők maradnak vissza.

Tini, meg a gyerek ott ülnek kettesben, egy sarok asztalnál.

Az egykori házmesterleány oly eleganciával dobálja be — pezsgős üvegekkel — a keze-

Csapó káplán kiszabadult.

A liberális lapok nagy szenzációs eseményt csináltak abból a sajnálatos dologból, hogy Csapó csongrádi káplán az új rend megsértése miatt fogságba került.

Egyes lapok, köztük a helybeli »Szabadság« is, hasáb számba irtak róla, hogy mint izgatta a »néppárti bevezető káplán« a népet, de meg is lakolt érte. Szó sincs róla. Merész ráfogás az egész.

Annyi volt a büne, hogy 1895. okt. elején, az úgynevezett »új rend« életbe lépte után összeadott egy párt mielőtt azok a polgári házasságot megkötötték volna. Már okt. 1-e előtt háromszor ki voltak hirdetve s azt gondolta, hogy ezekre még a régi törvények, az irányadók. Éppen ezért nem is 500 frtra, hanem csak 50 frtra esetleg 5 napi elzárásra ítélték.

Hasonlóképpen légből kapott állítás, hogy megvasalták volna. Igen tisztességesen bántak vele a bekísérésnél éppen úgy mint a fogházban, ahol külön cellát kapott.

Büntetését kiállotta, tegnap elhagyta a fogházat. Tévedéseért vagy hibájáért megszenvedett: illik-e kárörvendezőleg ócsárolni őt akkor, mikor ugyanaz a lap oly melegen védi a hazáruló Dreyfust és a méregkeverő Gárdost?!

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 21.

Jóval tíz óra előtt szép számmal gyülekeztek a honatyák és csöndes szivarszó mellett tereferáltak el az időt. Csupán Gajary Géza, az ujonczosási törvényjavaslat előadója nem tereferált, ellenben igen szorgalmasan tanulta előadói beszédét. Hol az olvasóteremben, hol a buffetben, hol egyebütt találta az ember, de soha anélkül, hogy ne mormogott volna titokzatos igéket. Végre az ülésterembe cammogott s ez már azt jelentette, hogy tudja a beszédet és akár rögtön az előadói székre szólíthatják. De várnia kellett.

Mert előbb Szilágyi Dezső felolvastatta a tegnapi választások eredményét, amely a miniszteri tiszta teljes győzelmét jelenti, majd bejelentette, hogy Sipky Sándor lemondott a várnai mandátumról.

ügyébe eső tükröket, mintha egész életében sem tett volna egyebet.

A gyerek unott egykedvű arccal nézi a leányt. Csak dadogásán látszik, hogy mámoros.

— F — fi — fiam, men — n — j — jűk h — h — a — az — z — za . . .

— Ho — z — z — ám — m?

— I — gea — n — n. Pip — pincz — nczér!

— Parancs!

— T — t — t — udja, ki vagy — ok?

— Igenis, nagyságos ur. — Rendben van minden!

Másnap aztán égő fejjel és kiszáradt mellel beszéli a fiuknak, hogy mekkorát lumpolt a Tini-vel. Sokba került az igaz; hanem nagyszerű leány. Maga a sikk, maga a temperamentum!

Ötödik kötet

— Uram, figyelmeztetem, hogy fia már a végét járja.

— Lehetetlen.

— Micsoda lehetetlen?

— Hiszen alig 22 éves.

— Mi köze ennek a dologhoz? Tüdejé oda, agya oda, hátgerince oda. Egy két hónap és vége.

— De az Istenért, csak van mentség?

— Mentség?

Aztán következett egy nagy csalódás.

Nem Gajarit küldte a miniszter az előadói székbe, hanem egy nagy ismeretlen, valami *Bezeredy* nevezetű urat, ki néhány rosszul elmakogott szóval ajánlotta az ujonczosási javaslat elfogadását.

A függetlenségi párt részéről *Thaly* Kálmán szólalt föl először. A hármasszövetségről, erről a fegyveres békéről beszélt előbb és fejtegette a katonai nagyzásnak káros és veszedelmes voltát. A katonának meg kell adni, a mi az övé, de nem szabad megengedni, hogy hatalma tultengjen. A mi a törvényjavaslatot illeti, a függetlenségi párt programja az önálló hadsereg felállítása. Mivel ennek ez a javaslat éppen az ellenkezőjét akarja, csak természetesen, hogy meg nem szavazza. A mi a honvédséget illeti, kell, hogy az magyar legyen minden ízében. A király jó példával jár elől, mert minden alkalommal magyarul szól a honvédekhez. De ez nem elég. A honvédséget, melyből a nemzeti hadsereg fejlődhetik, tüzettséggel kell ellátni, mert enélkül ez mindig csonka marad. A kormány nem igyekszik ezt a hiányt pótolni; ellenkezőleg, a honvédséget szinte beleolvastotta és olvasztja a közös hadseregbe. Éppen azért nem fogadja el.

Bolgár Ferencz kérde a honvédelmi minisztertől, hogy az ujonnan felállítandó katonai intézeteknél jelentkeznek-e elég számmal növendékek? Ő tapasztalatból mondhatja, hogy az intézetek iránt a közönségben nagy az érdeklődés. A kormánynak anyagi áldozatokkal kell a kezdet nehézségét leküzdeni. A törvényjavaslatot pártja nevében elfogadja.

Gróf *Benyovszky* Sándor: Károsnak tartja, hogy a tartalékosokat a munka idejében (szeptember, augusztus, július) hívják be. Ez által az illetők különösen a mezőgazdák kiszámíthatatlan kárt szenvednek. Szóvá teszi a legénységgel való brutális bánásmódot. Ez nem növeli a hadsereg erejét, ellenkezőleg: mindenkit elriaszt tőle. Nem fogadja el a javaslatot.

Szilágyi bezárja a vitát.

Fehérváry honvédelmi miniszter a hármasszövetséget veszi védelmében *Thaly*val szemben. A hármasszövetség addig áldásos, míg fegyverei erősek. Ennek anyagi konzekvenciáit el kell viselni. Különbben is nagy a takarékoság. Katonai nagyzásról beszélni tévedés. Ez csak hamis állítás. Valamint az, mikor

— No igen, talán melegebb éghajlat, például Nizza. . . .

— Szamárság. Akár Afrikába küldi, akár Szibériába, egy a vég.

— Ez kegyetlenség; így tudatni az apával a szörnyű hirt. — — — — —

Orvos ur, — hátha mégis — — Nizza

— Mondtam már — szamárság.

— De hát semmi vigasztalót nem tud mondani.

— Ha ezért jött hozzám, akkor hiába jött.

*

— Fiam, mondanék valamit.

— Nos.

— Nem volna kedved Nizzába menni?

— Nekem, miért?

— Mert az orvos . . . .

— Az orvos? — — —

— Igen, meg a szezon éppen most kezdődik ott. Biztosítalak, igen jól fogod ott magad érezni.

— Hát okvetlenül Nizzába menjek?

— Dehogy! ne érts félre. Ha kedved tartja. Csak, tudod, szeretném.

— No, jó.

— Aztán vigyázz ám magadra!

— Jó, Megyek hát utra készülni. Jó napot! A fia a szobájába ment. Megállt. Egy kicsit számot vetett önmagával.

germanizációról beszélnek. A német nyelv érintkezési nyelv s más nem is lehet. Ha Magyarországon úgy terjesztik el például a francia nyelvet, s szívesen fogadja el, mint a hadsereg nyelvét. Ami a tábornokok csipkedését illeti, az nem baj. A védtörvény revíziójáról szóló híresztelés nem alapos. O maga sem tudja, mi lesz. A honvédevelő intézetekre nézve azt mondja, hogy a remény alapos, miszerint 1898-ban az intézetek megnyílhatnak. A nagyobb áldozatokra vonatkozólag megjegyzi, hogy óvatosnak kell lenni; nehogy az állam tulterheltségé. *Benyovszky*nak azt válaszolja, hogy a hadgyakorlatok miatt a gazda nem károsodhatik. Mert a gazda hónapokkal előbb tudja, mikor kell bevonulnia.

— A mélyen tisztelt miniszter ur . . . kezdi *Benyovszky* gróf.

Szilágyi rácsönget:

— Ne tessék zavarni a szónokot . . .

Fehérváry folytatja:

A szigorú bánásmód szükséges. De persze nem szabad ennek túlzásba menni. A nevelés ezen sokat segíthetne és ez főképpen a papok dolga. Kéri a Házat, hogy a javaslatot elfogadni méltóztassék.

A Ház elfogadta általánosságban a javaslatot.

Az első paragrafusnál felszólal *Thaly* Kálmán és a rossz gazdálkodást, a pazarlást kifogásolja és perhorreskálja a közös hadseregnél.

Fehérváry báró igyekszik meggátolni *Thaly* állításait.

A miniszter beszéde végén *Thaly* odamegy hozzá és a Ház viharos derűtsége közbe *czukorkákat ad neki*.

Még *Molnár* János apát szólalt föl röviden s azután a képviselőház részleteibe is elfogadta a javaslatot.

Holnap lesz a javaslat harmadszori olvasása és több interpelláció nyer elintézését.

Nem lesz rendkívüli közgyűlés.

— A közuti vasut-társaság felebbezése miatt. —

A villamos vasut építésére szóló ajánlatok eredménye, — amennyiben csak a budapesti társaság adott be ajánlatot, míg a közuti vasut felebbezéssel akarja a kérdést kátyuba juttatni, mindenféle meglepetést keltett.

— Élttem, meghalhatok. Fülelem zug, mellem hőrög. Nyavalya az egész életnyilvánulásom. Mért menjek Nizzába, mikor itt is . . . . Igen. Hol vagy Baby?

* * *

Félóra mulva hírül vitték az apának és anyának, hogy az urfi agyonlőtte magát.

— Szörnyűség!, borzadt meg az apa; hát idejutott? Pedig megtettem érte mindent. A mit kívánt, megadtam, soha szükségét nem látott.

— Irtózatos!, — jajveszékelt az anya, — ilyen közönséges halálnemet! Becéztem, kényeztettem és — és szerettem is. Egyetlen fiam!

Es közösen siratták azt, a ki már nem lesz többé, csak volt.

Pedig hát mindhárman csalódtak. A fia, aki azt hitte, hogy élt, az apa, aki azt hitte, hogy 200 forint havi apanázs-zsal eleget tett apai kötelességének és az anya, aki azt hitte, hogy akkor kell szeretnie gyermekét, mikor az már nem szorul szeretetre, csak szemfedőre.

És hányan fognak még majd csalódnai, másokban és — önmagukban?

Ugy hiszem sokan, nagyon sokan!

érv mellőzésével csak ezt idézem — kívánat képpen — a vigalmi alapszabályokból: 1-§. A vig. bizottság minden egyes tagja tartozik a tánczestélyen üde lábakkal, hangulattal és zsebkéssel megjelenni, mivel az utóbbi az előbbieket nem hogy kizárná, sőt ellenkezőleg! — — —

A terem nem lesz sem kicsiny, sem disztelen, sem poros. Ezekről, de különösen a díszítésről J e l i n e k háznagy gondoskodik, a ki már az okosabbnál okosabb tervezetésekre egészen beleöszül.

Beszélnék még virágról is. Ebből annyit tessék elhinni, hogy lesz egy külön virágsátor is felállítva a pazarul díszített és világított terem egyik sarkában, hogy mi lesz benne, nem tudom, de gondolom, hogy virág.

Végre a hölgyek bizonyosan kapnak valamit, ha mást nem, hát kitartó és hű szíveket, bizonyonyal, mert ezeket iskilátásba helyezi a vig. bizottság élén az elnökkel. Apropos! Elnök! Ő igazán dicséretet érdemel. Annyit fárad, annyit szaladgál, hogy ha mindezt nem kocsin tenné, már rég összeroskadt volna, így ellenben igen okosakat gondol, s ezeknek — különösen a finanziaálisaknak — kivételében igen nagy szerencséje van. Nem akarok indiszkrét lenni, de az összes notabilitások mind személyesen vannak meghíva, s egy gyűjtő iv egynehány jószívű ur zsebével szoros összefüggésben van.

Na! Nem mondok többet, csak azt árulom még el, hogy a báli közönség a szupé alatt új csárdásokat is fog hallani, a melyek mint mondják a vig. bizottság egyik tagjának fejéből pattantak ki, s eget kérnek.

Fel tehát hölgyeim és uraim! Carneval vezérelje önöket 26-án, adjon minél jobb kedvet, hangulatot és mulatságot! *Döbe.*

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

A vasárnapi népszerű felolvasások tárgysorozata január hó második felében:

1898. jan. 23. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Tóth Mihály »A festékanya gokról«, — kísérletekkel.

1898. jan. 30. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Türr Lajos »Magyarország és Ausztria közjogi viszonyai, dualizmus.«

Január 22. Tiszti estély.

26. A »Katholikus Kör« tánczestélye a Zöldfában.

30. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése.

30. A katolikus kör közgyűlése d. e. fél 11 órakor.

Február 1. Városi bál a Sasban.

5. A »Kereskedelmi Csarnok« estélye.

6. Az ev. ref. egyház bálja.

8. 9. Jegyző szigorlat.

13. A 48-as Népkör tánczestélye a Zöldfában

19. Tiszti estély.

* A debreczeni r. k. főgymnasium ügye.

A Debreczenben létesítendő r. kath. főgymnasiumra a város által tett alapítvány alapítói oklevelét tervezetben közöltük. A kultuszminiszter tudvalevőleg azt kívánta, hogy a város ne tiz, hanem 2 év alatt bocsássa a megajánlt alapítványt a gymnasium rendelkezésére, s elvi szempontból nem fogadja el a miniszter azt, hogy a város t a n ü g y i tekintetben befolyást gyakoroljon a gymnásiumra, mert ez a miniszternek nincs kifogása. — Debreczen város jog- és pénzügyi szakbizottsága tárgyalta a miniszter leiratát és az alapító levelet, azonban a bizottság az eredeti tervezetet ajánlta elfogadásra a közgyűlésnek.

* Csokonics Endre gróf kitüntetése.

A jótékonyágáról ismeretes hitbuzgó főúr C s e k o n i c s Endre gróf szép kitüntetésben részesült XIII. Leó pápa részéről. Ugyanis ősként

sége a Szent-Gergely rend nagy keresztjét adományozta Magyarországnak egyik legelső kath. főúrnak.

* **Az új táblabíró ünneplése.** Említettük nemrég, hogy a király ő Felsége *Velyászký* Gyula járásbírói táblabírói címmel és jelleggel tüntette ki. A közbecsülésben álló bíró előléptetését városzerte örömmel fogadták s tiszteletére az ügyvédi és bírói kar ma, szombaton este diszvacsorát rendez a »Zöldfa« szálloda termében.

* **10,000 frt bevétel csökkenés.** Nagyváradi város pénzügyi helyzete nem a legrózsásabb, amit sajnosan bár, eléggé tapasztalni fogunk, ha a főszámvevő megteszi a jelentését a tavasszal a város bevételei és kiadásairól. Éppen ezen állapotok teszik a város szempontjából aggályossá a közig. bíróság azon általunk is közölt ítéletét, mely szerint a cselédek után senki nem tartozik utadót fizetni. A közigazgatási bizottság a konkrét esetben hozott legfelsőbb bírói ítéletet más esetekre nézve nem tette magáévá, de a dolog tisztázása végett felírt a miniszterhez, hogy döntsön ebben a kérdésben s jövőben határozott irány legyen a közig. bizottság előtt. Mivel a közig. bíróság függetlenül s végérvényesen ítél, alig hiszszük, hogy másként intézkedhet a miniszter, mint hogy a törvényvel ellenkező rendeletét visszavonja s általában nem kell a cselédek után utadót fizetni. Ez pedig évenként mintegy *tíz ezer* frttal csökkenti Nagyváradi város utadó bevételét.

* **Az elaggottak alapítványai.** A nagyváradi l. sz. káptalan értesítette Nagyváradi város polgármesterét, hogy a kezelése alatt lévő *K r e u z l e r n é*-féle alapítványi helyek élvezői közül három elhalván, az így megüresedett helyekre *N a g y F e r e n c z* ev. ref. 80 éves csizmadiát, *A r e d á c z k y* Mihály g. kath. elaggott asztalost és *V a j n o v s z k y* József r. kath. 61 éves cipészt jelölje ki. Értesíti továbbá a káptalan a várost, hogy az alapítványi helyeket egygyel szaporította s erre *Á d á m J ó z s e f* cipészt jelölje ki.

* **Kérelem a kath. kör bálján megjelenő hölgyekhez.** A kath. kör vigalmi bizottsága tegnap értekezletet tartott, amelyen több fontos ügyet intéztek el. A bizottság elhatározta, hogy hírlapilag kéri fel a megjelenő hölgyeket, hogy *n é v j e g y e i k e t* a névjegy gyűjtő szekrénybe betenni, vagy az újság író asztalra letenni sziveskedjenek, mivel másképpen pontos és teljes névsort összeállítani teljesen lehetetlen.

* **Galyassy Paula férjhez megy.** A váradi közönség régi ismerőse *G a l y a s s y* Paula énekesnő eljegyzéséről kaptunk hírt. A bájos művésznőt *S c h l ö g l* Richárd cs. és kir. hadnagy veszi feleségül. Galyassy Paula azért megmarad a színpadon is, mert *L e s z k a y* András aradi társulatához szerződött virágvasárnapról kezdve.

* Felakarták szedni a biztosító díjat.

Folyó hó 13-án este *F e l d m a n n* Ferencz b.-ujfalui lakos kárára a tanyán kazlakban összerakott mennyiségű széna, buzaszalma és buza tövek ismeretlen tettes által felgyújtott s 1317 frt értékben teljesen leégett. Biztosítva volt a Magyar francia biztosító társaságnál 1575 frt értékben. A csendőrség a nyomozást megindította és — amint értesülünk sikerült lelepleznie nemcsak a gyújtogatót, hanem a csalási szándékból felbujtó személyét is. A csendőrség *S z é p M i h á l y* váncsodi illetőségű 42 éves napszámot fogta vallatóra, ki előbb tagadta a gyújtogatót, majd később magába szállván részletesen előadta mi vitte őt a bűncselekmény elkövetésére.

és Csillag József váncsodi gazdálkodó az

eset előtti napokban kocsisa által őt magához hivatta s kerülő utakon előadta neki szándékát, hogy a tanyán a takarmányokat föl kellene gyujtani s ezzel őt szeretné megbizni. Szép Mihály vonakodott előbb s azt mondta nem lehet oda menni, mert sok kutya van s azok őt széttépik. — Csillag megnyugtatta őt, hogy a tanyán csak egy kutya lesz, ennek pedig, ha ugat, oda löki majd amit ő előre elfog készíteni. Szép Mihály nem volt még ekkor sem megnyugodva s vonakodott az ajánlatot elfogadni, de a 2 ropogós 10 frtos megtette a hatást a szegény 5 gyermekkel bíró napszámra s beleegyezett a tervbe vett gyujtogatásba. Este Szép Mihály — Csillaggal együtt kiment a tanyára a Csillag kocsiján, de a tanyára nem mentek be, hanem Szép Mihály le szállott s a kutyanak, mely hangos ugatással jött feléje, oda dobta az elkészített dolgot, a mit megnevezni nem tud (Valószínűleg zsirba mártott szivacsot.) Erre a kutya elhallgatott, ő pedig az est homályában a takarmányhoz ment s azt felgyújtotta, le is égett. A csendőrség úgy Csillag Józsefet, mint Szép Mihályt letartóztatta s átadta a b.-ujfalui kir. járásbírósnak. — Kitűnt, a nyomozat során, hogy Csillag József Feldmann Ferenczcel üzleti összeköttetésben áll s valószínű, hogy Feldmann a biztosítási összeget óhajtotta kezébe venni, e célra felhasználta Csillag és Szép Mihályt. Azért a csendőrség őt is család miatt feljelentette.

* **Telegrafálás drót nélkül.** Dr. Károly Irén főgymnasiumi tanár, multkori nagy sikerű előadásáról sokan kiszorultak, minélfogva felkérték a jeles szaktudóst, hogy a rendkívül érdekes kísérleteket sziveskedjék megismételni. Károly I. tanár engedett a felhívásnak, s a drótnélküli telegrafálást f. hó 23-án vasárnap délután 5 órakor, a főgymnasium természettani termében, ugyanazon jótékony célra, egy korona belépti díj mellett, meg fogja ismételni. Jegyek az intézet pedellusánál előre is válthatók. Tekintve a tanulságos előadást és jótékony célt, bizonyára ismét sokan fognak megjelenni.

* **Haladó község.** Cséffáról írják lapunknak, hogy a községben levő négy utcában — a közlekedés könnyítése s a lábbeli kiméltése céljából — rohamosan halad a palló-l e r a k á s úgy, hogy mire kienged a sár, a járó-kelő közönség, meg a kis iskolás gyermekek nem fogják többé az iszonyu nagy, de felette barátságos sarat taposni (Ekként talpalódnak Cséffán a közviszonyok, — uti figura docet.)

* **Népesoportulás a Kishidon.** Tegnapi kora reggeltől 10 óráig roppant feltűnést keltő népesoportulást okozott a Kishidon szembeütlő vértócsa s a Körös jege alól kikandikáló sajtászerű csomag. Gyilkosság, gyermekgyilkosság stb. rémképei izgatták a járókelők képzelmet s csak akkor nyugodott meg a közönség, midőn az egy rendőr által kihalászott csomag megvizsgálásából kiderült, hogy semmiféle bűntény nem forog fenn.

* **Megsalódott zsidó.** P. Sz. Erzsébet községben (Baranya m.) furfangos módon csapták be a szomszédos Szellő község zsidóját Sz.-Erzsébetre ment az egyik hitsorsosához, az ott vendéglős. A csapszékben több jókedvű magyar ember volt jelen. Ezek egyike így szól: Van nekem egy lovam, a bolyi mézesbástól vettem, de nem lát, s elszerezném adni 5 frtért. Hallja ezt a szellői zsidó, alkuba ereszkedik a paraszttal s végre 4 frtba megalkudtak. A zsidó 1 frt foglalót adott, mire a jelenlevők nagy kacajban törték ki. Erre a zsidó bosszus lesz s azt mondja: »Azt hiszik nincs több pénzem?« dühében kifizette mind a négy forintot. Az eladó aztán nagy áldomást esapolt és

pen megitták a ló árát. Aldomás után kéri a zsidó a lovat, mire az eladó Bencze bácsi azt mondja: nem tud ám járni sem. Nem baj az, felel a zsidó, hisz rá lehet a kocsihoz dobni; mégér a bőre is 4 frtot. Ezután Bencze uram portájára hajt a zsidó. Bencze gazda nagy komolysággal kihoz egy 10 krajczáros báblovat s a kocsihoz dobja. Erre rettenetes hahota támadt, mely alatt a zsidó, mint egy leforrázott róka illant el s a falusiak bosszantása miatt mai napig sem mert az utcára kijönni. Az is ugyan ritka eset ám, hogy egy paraszt becsapja a zsidót.

* **Kártya közben.** Tegnapelőtt hajnalban a Nemzeti kávéházban Plesz Sándor hentes és Zuckermann Miksa együtt kártyáztak Spingold Ernő pinczérral. Játék közben Plesz egyszerre csak kést rántott elő zsebéből Zuckermann arcán és karján oly sulyosan megszurta, hogy Zuckermann hosszabb ideig fogja az ágyat őrizni. A dühös ember ellen a bűnvádi fejletést megtették.

Öngyilkos kőműves segéd.

— Saját tudósítónktól. —

Alig van nap, hogy a századvégi társadalmi betegség: az öngyilkosság ne szedné áldozatait. A dologtalanság, nagyzás, a vallástalanság, korhelység szomorú következményei ezek.

Tegnap este 8 órájában Kis-Kut-utcán a Koterba-féle házban egy kőműves segéd: *Gulyás Gáspár* agyonlőtte magát.

Előzmények.

A szerencsétlen 29 éves ember *rendkívül iszákos volt.* Ősz óta nem kapott munkát s *Bach* Nándor főreáliskolai tanár szőlőjében földet forgatott. Keresményét azonban mindég elitta.

Egy darab idő óta mindég emlegette az öngyilkosságát a vele vadházasságban élő asszonyának, ami annyira hatott a koránál fogva sem hozzáillő nőre, hogy félt vele egyedül lenni. Annál inkább, mert egy kopott revolvert mutogatott mindég.

A gyilkos lövés.

Tegnap este részegen ment haza, egy vele dolgozó emberrel. A vele lakó asszony nem mert a szobában maradni.

Sokáig együtt beszélgetett a vele lakó emberrel. 8 óra tájban társát kiküldte, hogy hívja be a feleségét.

Alig lépett ki az ember, hallották a revolver dördülését.

Befutottak a kicsiny szobába s *az ágy melletti lóczán, az ágyra dőlve találták, homlokából ömlött a vér.*

A revolver ócska, rozsdás szerszám volt s a lövéstől három darabba szakadt széjjel.

Azonnal összeszaladtak a házban és a szomszédokban lakók telefonon értesítették a rendőrséget.

Par perc múlva megjelent *Faludy Soma* r. őrmester.

Gulyás Gáspár alig pár percig élt a lövés után.

A holttestet beszállították a hullaházba, a hol felfogják boncolni.

IRODALOM.

A Katholikus Szemle.

Tizenkettedik kötet. A január—februári száma ez — számszerint a 12-ik kötet — ennek a magas nivójú irodalmi vállalatnak. Külön

cikkek egész sorozata, oly változatban, a mely a legválogatosabb izlést is méltán kielégítheti. Mindjárt elsőnek ott van *Mihályfi* Ákos dr.-nak a folyóirat szerkesztőjének kiváló tanulmányokra valló nagy értekezése, a melyben részletesen leírja az összes külföldi egyetemeket, azok szervezetét, rövid történetét és beléletét. Ezt követi *Simkó* József cikke Budapest Szobrairól. Nagyon széles körű bevezető értekezés után nagyon kurtán végez Budapest összes szobraival. Nem mindenben osztjuk nézetét, főleg abban nem, hogy a Deák-szobor, valamint az Arany-szobor mellékalkalai nem eléggé jók. Az sem egészen áll, hogy Deák szobra kicsi, mert az alak magasan ül. Eppen ellenkezőleg, oly óriás, hogy szinte túl nagy. Az Arany-szobron pedig, éppen a főalak, az a görnyedt tartású szenvedő arcú főalak a legrosszabb s mellékalkalai Piroška és Toldi sikerült alkotások. S ha már a budai Ybl-szoborról kimondja, hogy jó, — miért nem mondja ki a Honvéd-szoborról, hogy a legjobb szobor széles e hazában? Harmadiknak *Fényi* Gyula ír a Haynald-Obzervatorium berendezéséről. Népszerű, könnyű nyelven mondja el az alapos ismeretést és aféle parázs-csillagászatannal fejezi be érdekes leírását. A füzet legjelesebb dolga most következő: Ez *Lamartin* Az ember (Lord Byronhoz) című gyönyörű költeményének valóban művészi fordítása; *Geréb* Kázmér dr. tollát dicséri ez a tökéletes mű, minden ízében. Minden erő, minden szépség, báj és varázs, mely ebben a remek költeményben megnyilatkozik, hű kifejezésre jut a kitűnő fordításban. *Sörös* Pongrácz beszél ezután az 1560-as évek protestánsairól, s azok szertartásairól, ötletes, gördülékeny előadásban. Majd ismét *Mihályfi* dr. számol be a külföldi katolikus irodalomról, s annak legújabb termékeiről. Ez is mesteri tollra és hatalmas kritikai érzékre valló cikk.

Két leány czimen találunk azután *Cyprián*-tól egy kevésbé sikerült, de finoman megírt novellát, — végül pedig könyvismertetést és bírálatot. E helyen, maga a szerkesztő ír *Nogáll* János felszentelt püspök *»Csarnok a keresztény hitélet ügyére»* című kitűnő könyvéről meglehangú és elismerő bírálatot, a melynek végén a legmelegebben ajánlja e munkát minden művelt kereszténynek, mint a legjobb és legüdvösebb munkák egyikét. A változatos tartalmat az Időszaki Szemle fejezi be, a melyben az autonómiai kongresszus és az azóta előforduló — s a katolikusokat érdeklő — események hű képét találjuk. —i.

Tájékoztató.

Pázmány Péter összes munkáinak a budapesti t.-egyetem hittudományi kara által eszközölt jelen gyűjteményes kiadása két külön sorozatból áll, melyek egyike a nagyevű írónak latin, másika magyar irodalmi műveit fogja tartalmazni, összesen körülbelül 14 kis negyedr. kötetben.

Mind a két sorozatból évenként egy-egy kötet kiadása tervezetik.

Az egyes kötetek ára megrendelőknél 5 frt (bolti árak magasabb), mely összeg minden kötet átvételénél postai utánvétellel fizetendő.

Megrendelhető mindenik sorozat külön-külön is a tudomány-egyetem hittudományi karának dékáni hivatalánál (Budapest, IV. Szerb-utca 10.) rövid írásbeli nyilatkozat beküldésével, melyben a megrendelő kijelenti, hogy a magyar, vagy latin, illetve mind a két sorozatot megrendeli s magát az utánvétellel megküldendő kötetek átvételére kötelezi. Az összes

Eddigéle megjelent.

A latin sorozatból:

Tomus I. Dialectica. Budapest, 1894. XXII. és 688 l.

Tomus II. Physica. Budapest, 1895. X és 612 l.

Tomus III. Tractatus in libros Aristotelis de coelo etc.

Budapest, 1897. VIII és 556 l.

A magyar sorozatból:

I. *Kötet:* Felelet Magyar könyvére. — Kempis Tamás Krisztus követéséről. — Az új tudományok hamisságának tiz bizonyosága. — Budapest, 1894. XVIII és 588 l.

II. *Kötet:* Imádságos könyv. — Rövid tanúság. — Keresztényi felelet a megdűcsöült szentek tiszteletéről. — Alvinczi Péterhez írott öt szép levél. — Alvinczi feleletinek megrostálása. — Calvinus Hiszek-egy-Istene. — Posonban lött praedikatio. — Budapest, 1895. XII és 801 l.

III. *Kötet:* Isteni igazságra vezérlő Kalauz. Első Rész. Budapest, 1897. VII és 759 l.

A IV. *Kötet* vagyis a Kalauz befejező Része munkába van véve s néhány hó múlva fog megjelenni.

Felesleges dolog hosszabb ajánlást írni, ehez az esemény számban menő irodalmi jelentéshez. Nem lehet könyvtárnak nevezni az olyan könyv halmazt, melyből ez a munka, a magyar nyelv klasszikus írójának és a hit apostoli munkásának összes művei hiányoznak.

Az egyes kötetek ára is 5 frtbanigen méltányosan vannak megállapítva. Régióta nem jelent meg ilyen kincset érő dolog az irodalmi piacon.

Uj gyermek lap. Tegnap jelent meg a *»Mese-Világ«* első száma. A díszes külsőben és élvezetes tartalommal megjelent lapról holnapi számunkban bővebben fogunk megemlékezni.

Igazságszolgáltatás.

Egy üveg tej miatt.

A törvényszék tegnap egy falusi földművelőt ítél el sulyos testi sértéstől okozott ember ölésért. *Mierzsán* Györgynek hívják ezt az embert, aki megölte barátját, lakótársát azért, mert ez ellopott gyermekei elől egy üveg tejet és ennek következtében gyermekeinek nem volt mit enni.

A dolog különben úgy történt, hogy *Mierzsán* régebb idő óta egy házban lakott *Vigyikán* Tógyerrel.

A két földművelő igen jól élt mindaddig, míg *Vigyikán* egy alkalommal el nem lopott *Mierzsántól* egy köcsög tejet. Ez a lopás nagyon elkeserítette, mert gyermekeinek nem volt más enni.

Ettől az időtől kezdve azután napirenden volt a czivódás közöttük, míg végre pár nap múlva komolyan veszekedni kezdtek, a minek v. rekedés lett a vége, míg végre *Mierzsán* *Vigyikánt* egy késsel hasba szurta.

A szurás nem volt halálos *Vigyikán* még néhány napig élt, azonban néhány hét múlva meghalt. *Vigyikán* halála után a bűnvádi eljárást *Mierzsán* ellen megindították és a törvényszék szándékos emberölés büntetéseért vád alá is helyezte.

A végtárgyalás tegnap lett megtartva.

A törvényszék *Mierzsánt* sulyos testi sértés büntetéseért hat évi fegyházra ítélte, amelyből két hónapot kitöltöttnek vett.

Az ítélet ellen úgy ügyész, mint vádlott fellebbeztek.

Ítélet hirdetés. A kir. törvényszék tegnap hirdette ki a kir. tábla ítéletét J á k ó István homorogi jegyző előtt, akit a törvényszék okirat hamisításért két évi börtönnre ítélte. A kir. tábla büntetését egy évre szállította. Jákó az ítéletet megfeleltette.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Németből: — plex.

12.

— Sajnos, nem. Pedig legfőbb vágyam ez lenne.

— Ugy csak rajta! Legyen szerencsém már legközelebb kísérője lehetni. Hiszen sok gyönyörűségben lesz ott része. Bátran lehet állítani, hogy egy kikötőnek képe a maga megszámlálhatatlan sok hajóival, áruszakaszaival és dockjaival egyike a világ legnagyobb szerű látványosságainak.

— Oh igen! Én is mindig úgy hallottam s rendkívül köszönöm Önnek az ajánlatot.

Javában folyt a beszéd — épen akkor vitték ki a leves és az első fogás maradványait — midőn az asztal közepe táján hirtelen nagy recsegés-ropogás támad, az asztal sülyedni kezd lefele, a tárgyak ingadoznak, majd a földre hullanak s mielőtt még a vendégség körülnézhetne, az egész ebédlő asztal derékban kettéropant.

A szertepülő tárgyak némelyike elesik és darabokra török, egyik-másik vagy megreped, vagy kicsorbul, míg némelyiket estében kapják meg a vendégek. Általános zür-zavar támad és Fredericó atyja felé tekintve észreveszi, hogy annak homloka sötét ránczokba húzódik.

Stendardo ilyen esetekben mindig mérges és kérielhetetlen szokott lenni. Ugy sejtette, hogy ezt a szolgál sereg, nevezetesen pedig az öreg Kück nagyfokú hanyagsága idézte elő s azért legott kemény szavakkal támadt az utóbbira midőn az a kár megállapítása végett az asztal alá bujt.

— Ez a hanyagság megbocsájtthatatlan. Mondá zsörtölődve. Persze, hogy a kapocs nem volt beillesztve a helyire. Az embernek kell már utánna néznie mindennek. Örökös rendtelenség uralkodik a házamban. Rettenetes! Igazán rettenetes!

És mind ez a szemrehányás egész jogtalanul sújtotta az öreg szolgát, ajkait szoritotta össze felindulásában, nem szólt azonban egy kukkot sem, bár megmásíthatatlan határozattá érlelődött benne az, hogy urának mielőbb felmond.

A vendégek ezalatt lassankint felocsudtak meglepetésükből, sőt hála Felicita ügyességének és buzgólkodásának, csakhamar vidám és élénken tárgyalták egymás közt ezt az intermezzót, főleg mikor Fredericó és környezete komikus oldaláról érintette a dolgot.

A Zsófiával kezdett társalgás fonala is serényen szövődött tovább. Zsófia kérdezősködésére Fredericó a kereskedelmi szótár minden frázisát kimerítette már.

— Kegyednek igen alapos gondolkozása és felfogása van, Zsófia! mondá Fredericó.

— Valóban? Ugy hiszi?

— Beszélgetésünkből következtetem s ennek igen örülök. Odaát túl a tengeren minden olyan felületes, még a műveltség is s ez meg is látszik az emberen.

— No én nem vagyok képes ezt Önön felfedezni. veté ellent Zsófia visszaadva az imént kapott bókot. Általában Ön egy álhatalos és elvektől vezérelt komoly ember benyomását tette reám, a mi igen rokonszenves előttem.

— Sajnos, hogy kegyed részben nagy csalódásban ringatja magát, jegyzé meg Fredericó.

Most azonban a társalgás önkénytelenül is megszakadt az asztalnál, mert Stendardo szólásra emelkedett. Zsófia tehát csak egy kételkedő hámozdulattal felelhetett Fredericó utolsó szavaira s egyuttal arra használta fel a beállott pauzát, hogy a vendégek felett futólagosan egy kis szemlét tartson.

* * *

Másnap együtt ült a Stendardó család a reggelinél. A beszélgetés természetesen a tegnapi estély epizódjai körül forgott. Egyszer csak az öreg Stendardo vette át a szót és ezuttal történt meg először, hogy családjával Pontus William felől eszmecserebe ereszkedett.

— Eddig én majdnem agyonhallgattam előttem ezt a dolgot, bár kezdettől fogva erős volt bennem az elhatározás, hogy őt házámba nem fogadom. Ez a fiatal már első fellépésekor dicsverset zengett Felicitára. És ámbár bizonyos vagyok a felől, hogy ő abba az éretlen gyerek emberbe bele nem szeret, mégis már csak azért sem veszem őt be üzletembe, nehogy reményeket ébreszsek benne. Jól tudom azt is, hogy régi terve az ő szüleinek őket egy párrá tenni s régebben magam is gondoltam erre. Azonban időközben egészen elhajlott egymástól a két családnak ez a két ifju ága s mi tagadás benne, nagy lett közöttük a különbség.

Készen van már levelem az öreg Pontushoz, melyben arról tudósítom őt, hogy Fredericó visszatérése folytán az ő fiát magamnál nem alkalmazhatom. Magaddal is vihetnéd ezt a levelet Fredericó!

Fredericónak önkéntelenül is az ajkára jött a szó, hogy ilyesmit az anyával és a leánnyal kell előbb megbeszélni, de Stendardó házában nem tűrték el az ellenvetést. A ház ura zsarnoka volt családjának.

És ezzel ismét szétfoslott egy reménye Fredericónak, az ugyanis, hogy Pontus William segítségével próbáljon könnyíteni nehéz helyzetén. S mialatt ezzel tisztába jött, felébredt lelkében a tudat, hogy sohasem fog ezért érne ilyen mellék utakon.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A néppárt a költségvetés ellen.

Budapest, jan. 20. (Saját tud. táv.)

A néppárt ma értekezletet tartott, melyen elhatározták, hogy a költségvetést *bizalmatlanságból nem szavazzák meg*. Álláspontjukat a házban Zichy János fogja kifejteni.

A szabadelvű párt és a quóta.

Budapest, jan. 21. (Saját tud. táv.)

A »Budapesti Hírlap«-nak jelentik: A szabadelvű klubban beszéltek, hogy feltétlenül ragaszkodni fog álláspontjához, hogy a quóta Magyarországra eső része a 35 százalékot túl nem haladhatja.

A néppárt jelöltje Várnán.

Várna, január 21. (Saj. tud. távirata.)

Sipeky lemondása folytán új választás lesz Várnán. E kerület szavazóinak zöme néppárti, kik *Rosszval* kanonokot léptetik fel.

Érdekes áttérés

Budapest, jan. 20. (Saját tud. táv.)

Wahrmann René kis leányával ma tért át a ref. vallásra. Az érdekes áttérésben Bánffy Dezső és Hegedüs Sándor mint tanúk szerepeltek. Hegedüs és neje voltak a keresztszülők. Wahrmann René Beretvás Endre nagybirtokoshoz megy férjhez. Az esküvő hétfőn lesz.

Az osztrák kormányelnök B.-Pesten.

Budapest, január 21. (Saj. tud. táv.)

Gautsch báró osztrák miniszterelnök Hauenschild-Bauer báró miniszteri tanácsosa és dr. Frics Albert lovag

miniszteri titkárral, továbbá a Böhm-Bavérk lovag osztrák pénzügyminiszter, dr. Spitzmüller Sándor osztálytanácsossal és Koerber dr. osztrák kereskedelemügyi miniszter, Rössler lovag osztálytanácsossal tegnap Budapestre érkeztek és az »Angol Királynőbe« szálltak. A miniszterek a délelőtti folyamán a miniszterelnökségbe hajtottak, ahol már előttük Bánffy báró miniszterelnöknél megjelentek Lukács, Dániel báró és Darányi miniszterek 11 órakor megkezdődött a tanácskozás, melynek tárgya első sorban valószínűleg a kiegyezési javaslatok tekintetében követendő további eljárás megállapítása volt. Az osztrák miniszterek alkalmasint a holapi napot is még Budapesten fogják tölteni. Egy órakor a miniszterelnök által adott villásreggelin félbeszakította a tanácskozást.

Gautch haza utazott.

Budapest, január 21. (Saját tud. táv.)

Az osztrák miniszterelnök kíséretével együtt haza utazott.

Az egyesült államok képviselő-házának ülése.

Budapest, jan. 21. (Saját tud. távirata)

Washingtonban a költségvetés tárgyalásának folytatásánál — Clerk (demokrata) élénken védelmére kelt a kubaiknak. Eljött a pillanat — ugymond, — hogy a császároknak, királyoknak, fejedelmeknek és más európai hatalmasoknak kategorikusan kijelentsék, hogy a flottákat nem szabad kétes követelések behajtására felhasználni.

William követeli, hogy a kubaikat hadviselő félnek ismerjék el.

King (demokrata) aki csak nem régiben tért vissza Kubából, a helyzetet Kubán szivszaggatónak mondja. Kijelenti, hogy az autonomia csak éremfényvesztés. Csak a függetlenség tudná ismét helyreállítani a békét!

Piquart ezredes beteg.

Budapest, jan. 21. (Saját tud. táv.)

A »Sieclé« szerint Piquart ezredes komolyan megbetegedett, úgy hogy kórházba kellett szállítani.

Egy női ügyvéd megőrült.

Budapest, január 21. (Saját tudósít. táv.)

A berlini reggeli lapok szerint Kempin Emilia dr., aki azelőtt Zürichben magántanárnő volt és jelenleg egy angol-amerikai ügyvédi iroda tulajdonosa, elmebajba esett.

Az anatóliai vasut kötelezettsége.

Budapest, január 20. (Saját tud. távirata.)

Az anatóliai-vasut különlegességként utján kötelezte magát, a portával szemben, hogy 400,000 elölégének 7%-kából 1 $\frac{1}{2}$ %-ot megtérít.

Leoutjev kitüntetése.

Budapest, jan. 21. (Saját tud. táv.)

Egy konstantinápolyi hír szerint a szultán tegnapelőtt Leoutjev-et külön kihallgatáson fogadta és ez alkalommal a gyémántokkal díszített Ozmanie-rend nagyszalagjával tüntette ki. Hivatalos közlemény még nem jelent meg.

Leugrott a vonatról.

Budapest, jan. 21. (Saját tud. táv.)

Tenkei képtolvaj Pozsonynál a vonatról leugrott és a lábát törte.

A franciaországi tüntetésekhez.

Budapest, jan. 21. (Saj. tud. táv.)
A Havas ügynökségnek Párisból kelt jelentése szerint este nem volt folytatása a tüntetéseknek a Quartier Latinban. A nap folyamán 115 letartóztatás történt. Nancyból azt jelenti a Havas ügynökség, hogy számos egyetemi hallgató letartóztatása dacára is tovább tartanak a tüntetések. A csapatszemle alatt »Eljen a hadsereg» és »a »Dreyfussal» kiáltások voltak hallhatók. A syndikatus lapjait az egyetemi lépcsőn elégették. A városon kívül mintegy 200 egyetemi hallgató gyűlt össze és elhatározta, hogy antiszemita bizottságot alakít és Rochefortnak és Drummontnak üdvözlő táviratot küldenek.

Budapest, jan. 21. (Saját tud. táv.)
A Dreyfussyndicatos ellen tiltakozó tüntetés rendezésére szervezett bizottság elhatározta, hogy a kormány tilalma dacára a jövő vasárnap nagy néptüntetést rendez.

Algiri távirat szerint a katonai kaszinó előtt nagy tüntetés volt. A tüntetők és rendőrség közt verekedésre került a dolog, a mely alkalommal számos letartóztatás történt.

Az amerikai képviselőtestület és Kuba.

Budapest, jan. 21. (Saját tudósítók táv.)
Washingtonban a képviselőház elfogadta a diplomáciai és konzulátusi szolgálat költségeinek fedezésére szükséges hitelről szóló billt. A ház elvetette azt az indítványt, hogy a billbe a szenátusnak a kubai felkelők javára hozott határozatát vegyék fel és e célból utasítsák a billt a bizottsághoz.

Az orosz kereskedelmi miniszter körútja.

Budapest, január 21. (Saját tud. távirata.)
Az orosz távirat-ügynökség jelentése szerint az orosz kereskedelemügyi miniszter szibériai utazásának egyebek közt az is a célja, hogy a Cseljakinokobu vasuti vonalon, a hol váratlanul rendkívüli teherforgalom fejlődött ki, a naponként közlekedő kettős vonatok számát háromról hétre emelje. Szükséges lenne továbbá már mostan is a Bajkál-tavon berendezendő közlekedés kérdését eldönteni. Ott anyár folyamán gőz-komp tartaná fenn a forgalmat, télen pedig villamos vasut közlekednék a befagyott tavon.

A Bojcesew-pör tárgyalása.

Szófia, január 21. (Saját t. d. táv.)
Filippopolból jelentik, hogy a Bojcesew-pör tárgyalásának első napja nagyobb részt a pöriratok felolvasásával telt el. Most már a tanuk kihallgatása következik.

Veszélyes tüzeset.

Budapest, január 21. (Saját tudós. táv.)
Havre-ből érkezett távirat szerint a Schneider Comp cég háza, amelyben tüzerségi lőszerrel kísérleteztek, tegnap este kigyuladt. A tüzoltóság sikertelenül megvédeni a szomszédos lőpor-raktárt és azt a helyiséget, ahol az üröveket megtöltik. Senki sem sebesült meg.

Török dementi.

Budapest, január 21. (Saj. tud. táv.)
Konstantinápolyban illetékes helyen teljesen koholtak nyilvánítják a »Standard» athéni táviratát, amely szerint az ottomán hatóságok Thesszáliában visszaéléseket követnének el.

Uj esete-paté Káneában.

Budapest, jan. 21. (Saját. tud. táv.)
Hatvan mohamedán Kandianál áttörte a kordont és Varvarosnál megtámadta a felkelőket. A csapatokat megerősítették és huszonnégy embert elfogtak. Öt száz felkelő Phinikiában megtámadta a mohamedánokat, visszaverte az irreguláris csapatokat. A rendes csapatok azonban megverték őket. Négy mohamedán megsebesült.

A prágai rendőrség a tüntetőkhez.

Budapest, január 21. (Saj. tud. távirata.)
A rendőrfőnökség a következő hirdetményt tette közzé:

Bármilyen tüntető jelvények, valamint egyesületi jelvények és egyesületi viseletek nyilvános viselése ideiglenesen mindenki számára tiltatik. (A cs. k. rendőrfőnökség fentartja magának az a jogot, hogy egyes jelvények és egyesületi jelvények és egyesületi viseletek használatát megengedje.) E tilalom megszegői az 1854. április 20-iki császári rendelet értelmében 100 forintig terjedhető pénzbírsággal vagy 14 napig terjedhető fogsággal büntetendők.

KÖZGAZDASÁG.

Tapasztalatok a gabona-rozsda körül.

Bár a rozsda-gomba életmódját és fejlődését régebben ismerjük, azért még sincs teljes bizottsággal kimutatva, hogy a gabonarozsda képes-e a gabonán teljesen kifejlődni, illetőleg elérje-e fejlődésének minden stádiumát a gabona-növényen, avagy okvetlenül rászorult-e fejlődése folytán más gazdanövényre is, mint ahogy azt eddig, de Bary észleletei alapján fölteszik, hogy fejlődésének egyik stádiumában, nem a gabonán, hanem a sáskaborbolyán tenyészik.

Ezt Frank határozottan kétségbe vonja és de Bary és Ploveright észleleteivel szemben azt találja, hogy a Puccinia graminis sporidiai direkt a buzán csiráznak s így a gabonarozsda egy és ugyanazon növényen, t. i. a buzán teljesen kifejlődik. De Bary azonban hosszú észleletek és többszöri kísérletek után jutott csak fentebbi meggyőződésére, azért mindenesetre Frank állítása is még többszöri ellenőrzést kíván s kísérletei még többszöri ismétlést igényelnek. Frank a zab rozsda-jánál (Puccinia coronata) nem észlelhette annak direkt fertőző képességét. Mindazonáltal nincs megczáfolva, hogy a gabonarozsda fejlődése folyamán egyik fejlődési alakját az aecidium-alakot át ne ugorhatná, illetőleg ki ne hagyhatná.

Ha a rozsda-gomba kifejlődése minden áron megkivánna a közbeeső gazdanövény (sáskaborbolya) jelenlétét, akkor az aecidium sporáknak nagy elterjedtségük mellett igen nagy volna csiraképességük is, a mi azon nem tapasztalható, sőt éppen, ellenkezőleg, ezek a sáskaborbolyán képződő sporák igen sokszor meddők.

A gyakorlatra nézve sokkal nevezetesebbek a Beselernek közlései, melyeket hosszú tapasztalata után levont.

Tudjuk, ugymond a gyakorlatból, hogy az összes gabona-nemünk igen sokat szenvednek rozsda-gombáktól, de egyik fajta többet szenved s másik pedig kevesebbet.

Kissé bajos azonban minden gabonanemnél ezen fajtákat megnevezni, melyek ellentállóbbak a rozsda-gombák iránt. Annyi azonban áll, hogy azon a gabonafajták és ellentállóbbak és kevesebbet szenvednek a rozsdatól, melyek erőteljesebbek, melyeknek erősebb vastagabb a szalmájuk, nagyobbak a kilátásaik, így ellenben azok a fajták, melyek gyöngéd alkotásuak, többet szenvednek. Ennek oka talán abban van, hogy az erősebb gabonanövények sejtfalai vastagabbak és jobban vannak átvédve kovással s ezáltal inkább ellenállanak a gomba-sporák behatolásának.

Az sem lehetetlen, hogy egyazon gabona-fajtából oly egyedeket válasszunk ki, melyek ellentállóbbak, míg mások érzékenyebbek a rozsda okozta bántalom iránt.

Beseler azonkívül azon kérdéssel is foglalkozik részletesen, mennyiben függ a növények ebbeli ellentálló képessége a táplálkozástól? A gabonanövények u. i. vagy jobban, vagy kevésbé képesek a rozsda ellenállni, a szerint, a mint a gabonanövénynek táplálkozása rendes vagy rendellenes. Így pl. a légenynek tulajdonságos mennyisége a földben igen buja, nedves gazdag növényeket fejleszt, melyek gyorsan felsarjadjanak, gyengébb alkotásuak, puhábbak és porteinben gazdagabbak, mint a velők egyenlő koru rendesen táplálkozott növények.

Nem kell tehát csudálni, ha a rozsda-gombák is ellepik azokat a gabonanövényeket, melyekbe könnyebben behatolnak s melyekben bővebb táplálékra akadnak, a melyekben különösen sok légeny gazdag táplálékot találnak.

Az istállótrágyával túltáplált növények többet szenvednek a rozsdatól, mint a normalisan tápláltak. Mecklenburgban, hogy a buza nagyon sokat szenved a rozsdatól s az által segítettek a bajon, hogy légeny elvonó növényeket — czukorrépat nagyobb mennyiségben termeltek. E célból ujabban ismét czukorgyárakat építettek s ez által azon indirect hasznat érték el, hogy a rozsda károk apadtak, buzájuk a rozsda iránt ellentállóbbá lett, mert a répa-termelők kénytelenek voltak talajuk foszforsav tartalmát szuperfoszfát gyakori elhintése által öregíteni. Mert bizonyos, hogy minél több foszforsavat, tehát szuperfoszfátot kap a talaj, annál kevésbé lép fel a rozsda. Foszforsavban gazdag talajokon vagy egyáltalán nem, vagy igen ritkán fog jelentkezni.

TOZSDE.

— A »Tiszántul» eredeti távirata. —

Gabonatorzsde.

Készáru buzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

Budapest, jan. 21.	
Buza őszre	9.35
Buza tavaszra	11.81
Tengeri	5.19
Rozs őszre	8.60
Zab őszre	6.80

Értéktörzsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, jan. 21.	
Oszták hitel	355.60
Magyar hitel	382.25
Allamvasut	34.2
Déli vasut	81.
Rimamurányi	248.
Magyar jelzálog	275.
Magyar leszámítoló	254.
Villamos vasut	278.
Salgótarjáni	602.
Iparbank	101.25
Budapest közuti	276.50
Kereskedelmi bank	1450.

Az irányzat gyenge.

Bécs, jan. 21.	
Oszt. hitel	357.75
Magyar hitel	384.50
Allamvasut	345.

Hivatalos arroljások

Budapesti Arroljások 1897 január 21-én.

Magyar aranyárjegyek 40/100	121.25
Magyar koronaárjegyek	99.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	131.50
Magyar vasuti kölcsön 1878-80	101.
Magyar földművelésügyi kölcsön 4%	121.75
Italián és portugál arany	97.25
Horvát szávon földművelésügyi kölcsön	101.
Magyar nyereséges arany-kölcsön	97.50
Tizszasza-árvíz és szőlő-élelmiszer kölcsön	154.
Oszták járadék papírban	140.
Oszták járadék ezüstben	102.25
Oszták járadék aranyban	102.25
Oszták korona járadék	935.
1860. oszták államsorsjegyek	144.50
Oszták magyar bankrészevény	102.25
Magyar hitelbank részvény	381.75
Oszták hitelintézeti részvény	355.20
Paris vista	342.
20 márkás arany	951.
Német birod. lmi márka	588.50
London vista	120.05
Paris vista	475.55
20 márkás arany	14.76

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A biharmegyei takarékpénztár

ZÁRSZÁMADÁSAI

1897. évi december hó 31-én.

Mérleg-számla.

TARTOZIK.

KÖVETEL.

		frt	kr	frt	kr			frt	kr	frt	kr
VAGYON:						TEHER:					
Pénztári készletek				100,527	78	Részvénytőke				400,000	—
Váltó-tárca				1,504,657	47	*Tartalék-alap				47,000	—
Jelzálogilag biztosított követelések				135,893	55	Nyugdíj-alap				9,442	57
Lombard-előlegek és kölcsönök				48,348	48	Törlesztéses kölcsönök ingatlanokra				175,327	34
Értékpapírok és pénznemek				132,808	46	Takarékpénztári betétek				2,241,920	17
Ingatlanok				411,200	—	Hitelezők				26,924	15
Adósok:						Átmenő tételek:					
Bankári követelések:						előre bevett kamatok	21,629	06			
Betétünk a Pesti m. ker. banknál	16,816	75				le egyéb bevételvezendők	11,113	38	10,515	68	
Folyó számlai adósok	34,747	46				Nyereség egyenleg			55,013	31	
» » » fedezettel	581,143	27	615,890	73	632,707	48					
Leltár, teljesen leírva											
				2,966,143	22				2,966,143	22	

* Az idei hó zárulással
65.000 frtra emelkedik.

TARTOZIK.

Nyereség- és veszteség-számla.

KÖVETEL.

		frt	kr	frt	kr			frt	kr	frt	kr
VESZTESÉG:						NYERESÉG:					
Üzleti kiadások:						Nyereség áthozat az 1896. évből				3,152	03
Irodabér, perköltségek, illetékek nyomtatványok, bélyegek, nyugdíj pótlék és egyéb költségek	10,452	54				Tiszta kamat jövedelem				62,227	68
Tiszti fizetések	11,182	06				Ingatlanok jövedelme				16,796	11
Adók	6,499	29				Jutalékok				3,815	28
Leírások:											
Peralatti követelésekből	3714	68									
Értékpapír és pénznemekből	1440	29									
	5154	97									
A már leírt követelésekből befolyt	2311	07	2,843	90	30,977	79					
Az 1897. évi nyereség	51,861	28									
Ehhez az 1896. évi nyereség áthozat	3,152	03	55,013	31							
			85,991	10					85,991	10	